

nr. 1-2/2007

Planposten junior

Beste- venner

reiser til Kambodsja!

Visste du at... hovedstaden i Kambodsja heter noe så vanskelig som Phnom Penh?

Bla om og bli bedre kjent med Kambodsja!

LANDET MIDT I ASIA

Tekst og foto: Alf Berg

Kambodsja er hjertet i Sørøst-Asia. Sør for Kina, nord for Malaysia og Indonesia, og klemt mellom Thailand, Laos og Vietnam, ligger det lille landet. Kambodsja er bare litt over halvparten så stort som Norge.

Kambodsja har ikke hatt det enkelt. Fra 1975 til 1979 styrte diktatoren Pol Pot og gruppen Røde Khmer landet. Pol Pot erklærte at Kambodsja var i «år O», og befolkningen, også barna, ble sendt ut på landsbygda for å rydde og dyrke jord. Landet ble helt lukket og omgjort til en stor arbeidsleir. Pol Pot ville skape et klasseløst jordbruksamfunn hvor det ikke var lov å eie penger eller noe eiendom. Mellom 1,5 og 2 millioner mennesker mistet livet da Pol Pot styrte landet.

Det er heldigvis fred i Kambodsja i dag, og det er blitt veldig populært å

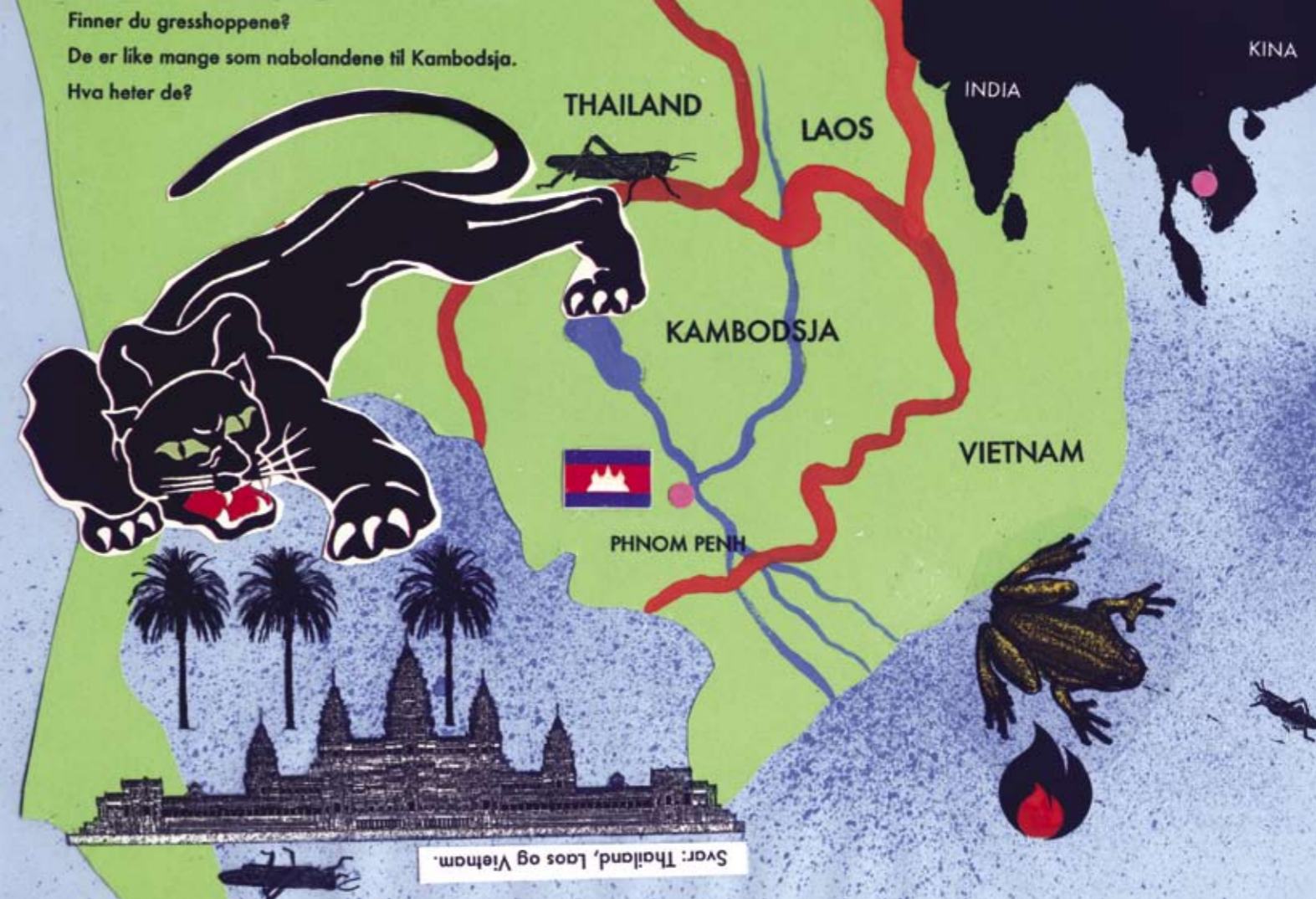
Menneskene i Kambodsja er veldig gjestfrie!

reise dit på ferie. Det er et spennende land å besøke, og menneskene er veldig gjestfrie.

Gjennom Kambodsja renner en av verdens største og mest kjente elver, Mekong-elven. Mekong er en av grunnene til at Kambodsja er så fruktbar. I sørvest finnes det regnskog som er opptil 50 meter høy.

Fordi Kambodsja har et rikt planteliv, er det også mange ville dyr der. Du finner både bjørner, elefanter, leoparder, tigere og ville okser i Kambodsja. Dessuten er Kambodsja et sted hvor slanger og andre krypdyr trives. Kambodsja er et av stedene i verden der du finner flest kobraslanger.

Langs hovedveiene i Kambodsja selges alle typer mat fra veikanten, fra innunder små hytter hvor kvinnene lager maten. Og Kambodsja må ha verdensrekord i rar mat! Folk i Kambodsja er for eksempel veldig glad i frok. På mange fortaus-

Finner du gresshoppene?

De er like mange som nabolandene til Kambodsja.

Hva heter de?

THAILAND

LAOS

INDIA

KINA

KAMBODSJA

VIETNAM

PHNOM PENH

Svar: Thailand, Laos og Vietnam.

Visste du at... i Kambodsja bor det rundt 14 millioner innbyggere?

restauranter kan du få kjøpt nykokte frosker. Noen steder serveres stekte skorpioner, og over hele landet kan du få kjøpt frityrstekte edderkopper og gresshopper. Den beste delen av edderkoppene sitter der bena er festet til kroppen. Der er musklene kraftigst, og det er mest kjøtt – akkurat som klørne på krabbene vi spiser hjemme i Norge. En edderkopp kan være et helt lite måltid i seg selv. De største er så store som bredden av en håndflate.

En kvinne som steker andunger på et spidd i Phnom Penhs marked forteller at en del av disse matrettene oppsto da Kambodsja opplevde matmangel under konflikttiden på 70-tallet. Etter hvert fant mange mennesker ut at matrettene smakte ganske godt - og vips - så hadde Kambodsja fått sine helt egne delikatesser. Noen av disse rettene er faktisk ganske gode! Ta en tur til Kambodsja og prøv selv!

Stekte gresshopper og edderkopper! Lunsjen i Kambodsja er kanskje litt for spesiell for oss?

Visste du at... kun 74 prosent av dem som er eldre enn 15 år i Kambodsja, kan lese og skrive?

Finne fem ansikter!

Dette bildet er fra templene i Angkor. Klarer du å finne fem ansikter blandt alle steinene?

TEMPLENE I ANGKOR

De fleste som besøker Kambodsja kommer dit for å se på en helt spesiell ting: de gamle templene i Angkor. De blir av mange sett på som et av verdens største underverker. Fra 800-tallet og seks hundre år framover, var det en stor sivilisasjon som holdt til her. Alle herskerne og kongene som styrte, hadde én ting felles: De var glade i å bygge store, meningsløse ting! En må nesten kalle det meningsløst når en konge bruker makten sin til å få laget store bygg som ingen hadde bruk for midt i jungelen!

Den første byggegale kongen som slo seg til i Angkor, het Jayavarman 2. Han var ikke bare gal etter å bygge, men sprut gal på flere andre måter også. I en tid da ingen bygget store bygg - man tror at området var ganske fattig - samlet han flere tusen mennesker for å få dem

Bayon er et av de mange spektakulære templene i Angkor.

til å gjøre noe så ubegripelig unyttig som å hugge stein. I tillegg - hør på dette - trodde Jayavarman at han var Gud! I hinduenes bibel er det en historie om guden Shiva, som i lange perioder bodde på et fjell. "Et sånt fjell må jeg også ha, jeg som er Gud", tenkte Jayavarman. Men Angkor-området er flatt som en pannekake. Så hva tror du Jayavarman gjorde

da? Han bygget et fjell! Det vil si, han bygget jo ikke fjellet selv. Det var arbeiderne og elefantene hans som måtte ta seg av blodslitet med å bygge det. Mens de slet ute i solen, satt Jayavarman hjemme og spiste frukt og drakk palmevin.

Det mest kjente tempelet i Angkor heter "Angkor Wat". Det er DIGERT! Tempel-området er 1,5 kilometer langt, og over en kilometer bredt, med vollgraver, et digert trespørs tempel i midten, bassenger og "brygger" hvor elefantene til kongen kunne levere alle luksus-greiene hans. I tillegg var det stuer, bibliotek og masse høye steinvegger inne i bygget. Veggene skulle beskytte kongen fra fiendene hans. Det var kanskje ikke så rart at han hadde en del fiender, siden han brukte alle pengene til folk i kongeriket på å bygge digre steinvegger midt i jungelen!

HVORDAN HAR DU DET?

Ni Nhat (8)

Hon (10)

Hvem bor du med?	Mamma.	Mamma og pappa.
Hva er det kjæreste du har?	Moren og faren min.	Kua vår.
Hvilke plikter har du hjemme?	Koke ris og vann, finne ved, gjete kuene og passe på småsøsknene mine.	Passe på kua og de andre ungene i familien, gjøre lekser, koke ris og vaske opp.
Hva har du lyst å bli når du blir voksen?	Lærer.	Lærer.
Hva frykter du mest?	Kaninene ved huset vårt.	Tigere.
Hva gjør deg glad?	Jeg blir glad når vi har folk på besøk.	Å gå på skolen.
Hvem ser du opp til?	Vet ikke.	Læreren min.
Hva synes du er mest urettferdig i landet ditt?	Jeg vet ikke. Eller forresten – hunder er det verste jeg vet.	Sykdom.
Er det noe du vil si til andre i verden?	At jeg går på skolen.	Ja. Jeg trenger hjelp med kuene jeg passer.

Visste du at... khmer er det offisielle språket i Kambodsja?

Visste du at... gjennomsnittlig levealder i Kambodsja er kun 57 år? I Norge er den 80 år.

BARE BARNEMAT

TREY KHO MANOR - FISK MED KAREMELL OG ANANAS

- 1 spiseskje vann
- 1 spiseskje sukker
- 5 dl vann
- 2 fedd hvitløk, hakket
- 2 spiseskjeer fiskesaus
- 1 spiseskje sukker
- 1 teskje salt
- Valgfri fisk (f.eks. laks), kuttet i små biter
- ½ ananas, skrelt og kuttet i skiver
- 3 stilker vårløk, hakket
- ¼ teskje pepper

Hell 1 spiseskje vann og 1 spiseskje sukker i en kjele eller stor panne. Kok opp og rør om til sukkeret blir mørkt brunt. Hell over 5 dl vann og rør godt. Tilsett hvitløk, fiskesaus, sukker, salt, fisk og ananas. Småkok til fisken ser ferdig ut. Tilsett vårløk og pepper. Serveres med ris.

